

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP); patrz uwagi ogólne do *Rocznika*, ust. 8, pkt 3) na str. 22.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise noted, concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 PKD 2007 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles”.

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e. government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP); see general notes to *the Yearbook*, item 8, point 3) on page 22.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g. agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. **Podziału sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. **Magazyny handlowe** (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

8. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

4. Data regarding the **wholesale sale of commodities** include sales from own or commercial warehouses in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale sales also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The **division of stores by organisational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialised stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

6. Shops are presented together with public pharmacies.

7. **Trade warehouses** (wholesale and retail distribution) are organisational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage area, equipped with the technical and organisational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks.

8. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego prowadzonego od 2008 r. na 4% próbie tych jednostek (w przypadku sklepów i stacji paliw – od 2004 r.).

Dane dotyczące struktury asortymentowej sprzedaży detalicznej opracowano na podstawie badania reprezentacyjnego.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

9. Data regarding trade and catering activity are compiled on the basis of reporting data. For entities employing up to 9 persons, data are generalised on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons the data have been generalised on the basis of the results of a sample survey conducted since 2008 on a 4% sample of these entities (in case shops and petrol stations – since 2004).

Data concerning the assortment structure of retail sales are compiled on the basis of a sample survey.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

Tabl. 1 /277/. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł	19534,0	23684,7	23839,5	25742,6	TOTAL in million PLN
w tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					of which in trade enterprises ^a :
w milionach zł	4937,5	5594,6	6671,7	7123,3	in millions PLN
w %	25,3	23,6	28,0	27,7	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	11329	13820	13969	15116	PER CAPITA in PLN

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

Tabl. 2 /278/. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
OGÓŁEM	10430,8	12409,4	12581,2	13485,1	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Towary konsumpcyjne	76,7	84,6	86,5	100,0	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	27,5	37,8	36,6	40,9	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,1	4,5	4,9	5,0	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	45,1	42,3	45	54,1	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	23,3	15,4	13,5	0,0	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

Tabl. 3 /279/. **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE SALES IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION PLN					
OGÓŁEM	7005,9	15686,5	16632,0	17962,0	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	14,6	14,3	13,7	19,6	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	4,0	1,4	1,0	0,2	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	81,4	84,3	85,3	80,2	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

Tabl. 4 /280/. **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW ^{ab}**
Stan w dniu 31 grudnia
SHOPS BY ORGANISATIONAL FORM AND PETROL STATIONS ^{ab}
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sklepy	14091	17100	16168	16208	Shops
Domy towarowe	4	3	3	3	Department stores
Domy handlowe	19	8	10	9	Trade stores
Supermarkety	261	387	407	423	Supermarkets
Hipermarkety	25	22	22	21	Hipermarkets
Sklepy powszechnie	248	170	176	186	General shops
Sklepy wyspecjalizowane	1108	1564	1655	1659	Specialised shops
Pozostałe sklepy ^c	12426	14946	13895	13907	Other shops ^c
Stacje paliw	470	438	481	479	Petrol stations

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 334. ^b Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. ^c Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

^a See general notes, item 5 on page 334. ^b According to location of shop/petrol station. ^c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

Tabl. 5 /281/. **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	646	711	811	796	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	210	216	227	239	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	452286	691732	942342	974197	Revenues from catering activity (current prices) in thousand PLN
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	371405	551075	808564	823133	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	57328	107804	99531	105931	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

Tabl. 6 /282/. **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 grudnia
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2012	2015	2018	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					Secured warehouses:
liczba	1077	1015	893	787	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	665,6	751,2	673,6	736,5	storage space in thousand m ²
Magazyny zadaszone:					Roofed warehouses:
liczba	106	215	181	142	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	42,3	134,1	106,1	196,3	storage space in thousand m ²
Place składowe:					Storage sites:
liczba	196	197	200	174	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	586,8	490,1	495,1	525,6	storage space in thousand m ²
Silosy i zbiorniki:					Silos and reservoirs:
liczba	326	329	174	415	number
pojemność w dam ³	106,8	25,9	31,1	170,5	capacity in dam ³

a Hurtu i rozdzielnice detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. U w a g a . Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Whole sale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

Note . Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

Tabl. 7 /283/. **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 grudnia
MARKETPLACES
As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	111	101	99	98	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	101	96	94	93	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia targowisk w tys. m ²	550,5	468,9	414,0	413,8	area of marketplaces in thousand m ²
w tym sprzedażowa	188,3	156,8	150,6	150,2	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	5694	4363	4090	4058	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	5278	3581	3333	3301	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	1910	1106	954	977	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	11421,4	10846,4	10527,5	10454,5	Annual receipts from marketplace fees in thousand PLN

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.